

ERDÉLYI KÖZ- ÉS MEZŐGAZDA- SÁGI HAVI FOLYÓIRAT

GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÜZLÖNYE

A lapfeügyelő bizottság irányítása mellett
szerkeszti és kiadja:

TÖRÖK BÁLINT

az E. G. E. igazgatója

ROVATVEZETŐK

- BODOR KÁLMÁN
- BORÓCZY LÁSZLÓ
- FARKAS ÁRPÁD
- GYALUI SÁNDOR
- KONCZ GYÖRGY
- KORPONAY KORNÉL
- KORPONAY FERENC
- DR. OBERDING JÓZSEF
- DR. RÉCSEY LAJOS
- DR. SCHILLING DEZSÓ
- DR. SZENTKIRÁLYI SAMU

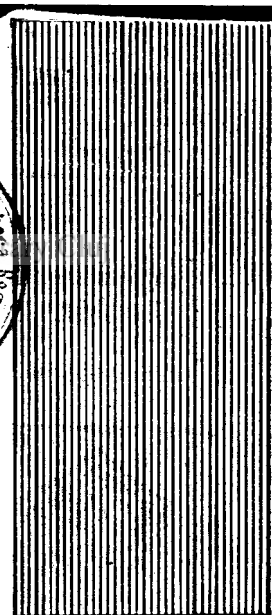
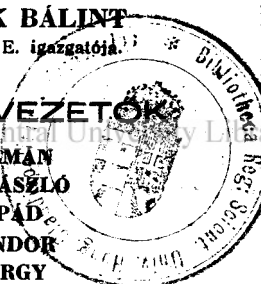
Az Erdélyi Gazdasági Egylet
tagjai az Erdélyi Gazdát tagsági
illetmény fejében kapják.

Nem tagok részére
az előfizetési díj egy évre 80 L.

A LAP AZ E. G. E. TULAJDONA.

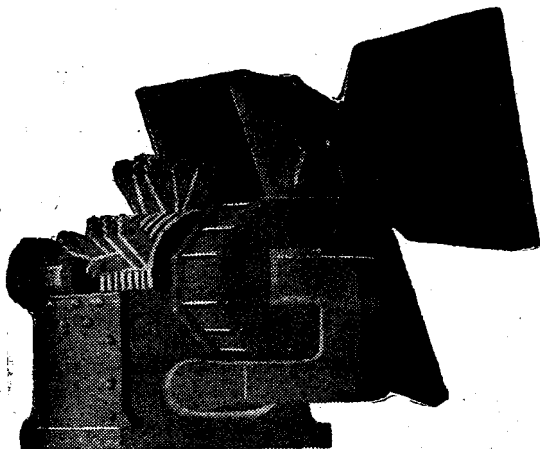
44. Biroul de pasaport Regal Ungar
(Magyar Konzulátusnak)

e. f. Cluj
Str. Moşilor 3. I. emelet.

MEDICAGO egyetemes örlö- és zúzógép a mezőgazdaság megsegítője

Egy munkafolyamattal tetszés szerinti finomságra örlő lucernát, lóherét, ballacimet és minden egyéb szálas takarmányt, morzsolt és csöves tengerit, árpát, rozst és minden egyéb szemes terményt, tengeriszár-tépésre, olajpogácsa örlésére is kiválóan alkalmas. Teljesítménye rendkívül nagy, teljesen hidegen örlő. Felülül minden eddigi örlőgépet.

Ipari célokra is alkalmas!

Szén, koks, mészkő, papír, parafa, faszén, csont, üveg, fűrészpor, cement, só, cukor, paprika, műtrágya, asbest, gipsz, téglá, égetett cserép, chamotte, andesit, bazalt stb. örlésére és zúzására.

KÉRJEN AJÁNLATOT! *Vezérképviselőt:* KÉRJEN AJÁNLATOT!
Román Gépkereskedelmi és Autóforgalmi R.-T.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 63.

Az őszi ültetés biztos sikerrel jár!

Gyümölcsfák, rózsák, bokrok, szőlőoltványok

faj- és árjegyzékét kívánatra díjmentesen megküldjük.

AMBROSI, FISCHER & CO.
AIUD, JUO. ALBA.

Biztosítsunk

a mi
intézetünkknél, a

Minerva

Népszerű feltételek!
Olcsó díjak!

Biztosító Rt.-nál, Cluj.

ERDÉLYI GAZDA

KÖZGAZDASÁGI ÉS MEZŐGAZDASÁGI FOLYÓIRAT

**AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
HIVATALOS KÖZLÖNYE**

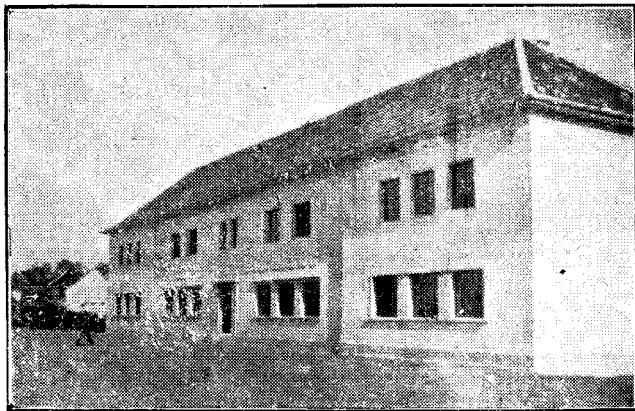
**MEGJELENIK MINDEN HÓNAP
ELSEJÉN**

S Z E R K E S Z T I T Ö R Ö K B Á L I N T A Z E . G . E . I G A Z G A T Ó J A

Ertler-féle burgonyatermelés.

Általános érdeklődés kísérte a tavaszi budapesti mezőgazdasági kiállításon Ertler Sándor tatatóvárosi illetőségű gazda kiállítási anyaga; egy különös módszerrel termelt burgonyamivelést feltűntető fényképsorozatot.

Ertler a burgonya művelésére szabadalmat kapott, ami a gazdasági termelésnél szinte egyedülálló példa, mert az ellenőrzés szinte lehetetlen és hasonló kísérletet már nagyon sokan tettek. Az eljárás lényege abban van, hogy a töltögetés helyett a

A Bethlen-kollégium kebelében alakult Református Gazdasági Iskola képét mutatjuk be itten. Az iskola megnyitására lapunk múlt számában emlékeztünk meg. Az iskolába 31 tanuló iratkozott be az első évben. A dr. Nagy Endre igazgató vezetése alatt álló iskolában fiatal lelkes tanárok végzik az elméleti és gyakorlati oktatást.

burgonya földfeletti szárát a sőr hosszanti irányában ledönti és úgy földeli el, hogy a szár hegye a földből néhány centire ki-maraadjon. A döntés után a burgonya szabadon lévő szára tovább fejlődik, a földalatti része pedig a levél honajaktól új gyökereket és gumókat nevel és a termést ezáltal 50%-al emeli.

Ezen eljárással a feltaláló lehetővé teszi, hogy a burgonya tövénél termett burgonyát, mely korábban fejlődik ki, kiszedheti, míg a belföldelt száron termett burgonya a földben maradvá, tovább fejlődik, míg beérik.

Az elgondolás nagyon helyes, hiszen azt mindnyájan tudjuk, hogy a burgonya termésmennyisége attól függ, milyen hosszú földalatti szárát tud nevelni; ő ezt a döntéssel nagyszerűen megoldotta.

A fényképekből nem tudtam megállapítani a döntés idejét és ezt a feltaláló sem árulta el, valamint a döntésnél használt különös találmányú gép szerkezetét is elhallgatta.

A dunántuli Mezőgazdasági Kamara hivatalos okmánya igazolja e termelési mód kiválóságát, mert a kísérleteket a kamara felügyelete, illetve ellenőrzése alatt végezte a feltaláló.

Az eljárás előnyei:

1. A burgonya nemcsak a tövénél, hanem a ledöntött szár-részen is hoz termést.

2. Töltögetés nélkül, — vagyis a föld mesterséges kiszáritása nélkül — a földalatti szártárral Cluj

3. Az eljárás lehetővé teszi a burgonyánál hosszú ideig való sima, mély fogatos kapálását, ami száraz viszonyok között nagy jelentőséggel bír.

4. A ledöntött szár meggyökeresedése után fellépő szártörkorhadás esetén, a ledöntött szár — a főgyökértől függetlenül — termést hoz.

5. Minthogy a burgonyatő több nedvességhez jut, lényegesen több nagy — étkezési célra értékesíthető — gumót terem.

Magyarországon e nyáron több mint 2000 hold földön termelt Ertler burgonyát és a saját állítása szerint kitünő eredménnyel. Sajnos, kérdezősködésemmre nem kaptam választ egy uradalomtól, ahol szintén 120 holdon termeltek Ertler-féle szabadalmazott eljárással burgonyát.

Ertler Sándor Romániára is szabadalmaztatja a találmányát és lehet, már a tél folyamán leutazik termelési szerződéseket kötni. Érdekes, hogy ő csak a termésemelkedésből kér részesedést, annyira biztos sikerében. Mindenesetre nagyobb gazdaságok meg kellene próbálják e termésfokozó termelést, ha 5—6 gazda összeállana egy megyében, úgy Ertler leutazna és betanítaná a gazdákat.

Ulmeni, Sälj, 1935. november 14.

Bodor Kálmán.

Higiénikus fejés Bertkowban.

A *Köztelek*-ben Tompa György tollából, aki hosszabb ideig tartózkodott Bertkowban, érdekes cikk jelent meg, melyet röviden az alábbiakban ismertetünk:

A berkowi fejési rendelet alkalmazásával kiváló tisztaságu márkás tejet nyernek. Figyelmüket kiterjesztik az istálló minden munkálatára, tudva azt, hogy a tej leginkább fejés alatt és után fertőződik. A tőgyben a tej baktériummentes, a bimbócsatornában levő tej azonban már sok baktériumot tartalmaz. A vizsgálatok és kísérletek azt bizonyítják, hogy a baktériumok kívülről jutnak a tejbe és a tőgybimbók nyílásába. Különösen sok baktériumot találni a reggeli fejés első sugaraiban, aminek oka az, hogy a tőgy a tehén éjjeli fekvésénél igen szennyeződik.

Szigoruan ügyelnek az istálló levegőjének tisztaságára, télen és nyáron rendszeresen szellőztetnek, úgy, hogy még nyoma sincsen az egészségtelen, bűzös levegőnek. Fejés előtt nem almoznak, szálas takarmányokat nem adnak a teheneknek, mert ily módon az istálló levegőjének baktérium tartalma igen megnövekedne. Istállót seperni csak fejés után szabad, hiszen a felszálló por leggazdagabb baktériumokban.

Az állatok állandó tisztántartása a legfontosabb követelmény, vakarót és kefét csak fejés után, illetve jóval fejés előtt szabad használni; közvetlenül a fejés előtt csak a tőgyet és annak környékét törlik le száraz törlőkkel.

Fejés alkalmával Bertkowban a tehén farkát csánkjához kötik, mert folytonos legyezésével a baktériumokat a tejbe juttatja, emellett a fejő embert is beszenneyzi. Ha a fejő ember kezét bezsirozzuk, a fejés befejezte után nagyítóval megláthatjuk, hogy mennyi piszok tapad a kézhez.

A fejőszemélyzet egészséges, ruhája mosható és szennyeződés után azonnal kicserélhető, minden egyes tehén fejése előtt kötelesek a fejő emberek kezüket és alsó karjukat szappannal azonnal alaposan lemosni.

A tej utját a fejestől a fogyasztóig Bertkowban figyelték és megállapították, hogy a fertőzés mindig a tisztátalan és főleg nedves fejből származott. A nedves fejés a legkárosabb és sajnos, gazdáinknál igen elterjedt. Legtöbbször a fejés elején kifejt baktériumokban leggazdagabb sugarakkal nedvesítik meg a fejk kezüket és a tőgybimbókat. Bertkowban az első sugarakat külön edénybe fogják fel.

Nem szabad a sok baktérium miatt az alomra fejni, ahol a tehén lefekvéskor tőgyét újból befertőzi. Fejés előtt a tőgyet tehát föltétlenül tisztítsuk meg, töröljük szárazra. Ezen szárazra törlés még nem jelenti azt, hogy a tőgy baktériummentes, mert a finom bőrráncokban és repedésekben a baktériumok tömege található. Ezen bőrrepedésekben levő baktériumok tömegét Bertkowban a tőgy bezsirozásával hártják el.

Ily módszerrel a tőgy és csecsbimbók repedéseiben levő szenny és ezzel együtt a baktériumok képződnek és nem hullanak a tejbe.

A tenyészállatok kiválasztása és beszerzése, a származás fontossága.

A tenyészcél kitűzésével, a fajta megválasztásával és a következő tenyészeljárás megállapításával a tenyésztő még nem tett meg mindent tenyészetének biztos jövedelmezősége érdekében. Hátra van még egyik legfontosabb tenyésztői működése, a tenyészegyedek kiválasztása. Az egy fajtába tartozó állatoknak hasonló külső- és belső tulajdonságaik vannak ugyan, de az élőállatok között uralkodó nagy változékonyság következtében még ezek között is mutatkoznak kisebb-nagyobb különbségek. Pl. a szimentháli szarvasmarhák között is vannak szabályosabb, szebb külsejű, jobb hústartó és tejelő és vannak kevésbé szép, hibásabb küllemű, rossz hústartó és gyengébben tejelő egyedek. A tenyésztőre nézve az azonos fajtába tartozó állatok között is azok az értékesebbek, amelyek szabályosabb külleműek és nagyobb termelőképességűek, mert ezek nagyobb értéket képviselnek és nagyobb hasznot hajtanak. Az ilyen állatokat nagy haszon-, illetőleg tenyészértékűeknek nevezzük. A tenyésztőnek az állatai közül a nagy haszon- és tenyészértékű egyedeket kell kikeresnie, kiválogatnia, hogy mennél nagyobb jövedelemre telhessen szert. A tenyésztőnek ezt a munkáját nevezzük a tenyészegyedek kiválasztásának. A tenyészegyedek kiválasztása tulajdonképpen selejtezés: a legrosszabb egyedeket fokozatosan kiselejtezzük s arra igyekszünk, hogy a legmegfelelőbb egyedeket szaporítsuk tovább. E kiválasztás nemzedékről-nemzedékre való következetes végrehajtásának hatására a tenyészetünk színvonala fokozatosan emelkedni, jövedelmezősége növekedni fog.

A tenyészállatok kiválasztását a tenyészcél figyelembevételével három főszempontból foganatosítjuk: az állatok származása, termelőképessége és a külső testalkat alapján. A tenyészállatok származásából azok fajtisztaságára, átörökölt képességére következtethetünk, valamint ebből állapíthatjuk meg a pároztatandó állatok esetleges rokonságát. Ezért a tenyészállatok kiválasztásánál és vásárlásánál a jó származásra különös súlyt kell helyezni s az ismert származású állatot az ismeretlen származásúval szemben előnyben kell részesíteni. Minél kiválóbb maga a tenyészállat és minél több kiváló össel rendelkezik, annál kiválóbb utódok fognak tőle származni. Az állatok származásáról a törzskönyv tájékoztat. Ennek ismertetésével később foglalkozunk. A tenyész-

állat származása mellett vegyük tekintetbe annak termelőképességét, mert ettől függ, hogy az állat mekkora hasznot tud hajtani. A tenyészállatok kiválasztásánál a nagyobb termelőképességeket részesítsük előnyben, ezek ivadékait igyekezzünk szaporítani. A termelőképesség fokát, nagyságát ne becsléssel vagy a külső jelekből hozzávetőlegesen, hanem pontos termelési adatok (próbafejes, csapófészkezés stb.) alapján állapítsuk meg, mert csak a biztos adatok alapján alkalmazott kiválasztás vezet eredményre. Végül fontos, hogy az állat külső testalkatát is figyelemre méltassuk, mert ennek elhanyagolása veszélyezteti a jövő nemzedéknek egészségi állapotát, termelőképességét, azaz tultenyésztettségre vezet. Tenyésztésre csak egészséges, szilárd szervezetű, szabályos, jó külemű állatokat válogassunk ki. A származás ismerete, a termelőképesség megállapítása és a külső testalkat elbírálása egymást kölcsönösen kiegészítik és az együttes eredmény szolgáltatja a tenyész kiválasztás helyes alapját.

**Szerezzen minden tag
egy új tagot az E. G. E.-nek!**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Industria Sârmei

Részvény-Társaság Cluj

Gyártelep: Câmpia-Turzii

Telefon 4-40 és 3-47. Táv. cím: „FERRUM“ Cluj

Hengerhuzal, betonvas, szegek minden mértékben, vasszeg, vashuzal fényes, lágyított, vashuzal rezezt, vashuzal horganyzott, acélhuzal, tüskéhuzal, butorugó, irodakapcsok, zsákkötöző drótok.

Állattenyésztés

Rovatvezető: dr. Récesy Lajos.

Az angol tojóversenyek.

Irta: Winkler János.

Nálunk ugyan megcsappant az érdeklődés a baromfi-tenyésztés iránt, Angliában azonban változatlanul tovább dolgoznak a tenyésztők az egyes fajták tökéletesítésén és hogy minő eredménnyel, azt legjobban az 1933/34. évi tojóversenyekről szóló jelentés mutatja. Az angolok már 1897-ben kezdték meg a tojóversenyek rendezését. Modern jelleget az angol tojóversenyek 1907/8-ban öltöttek, amidőn az idő tartamát 12 hónapra terjesztették ki. Utóbb azonban rájöttek, hogy az egyes versenyek között bizonyos szünetet kell tartani és így a versenyek idejét 48 hétben állapították meg. A munka serényen folyt és az eredmények egyre szembetűnőbbek és értékesebbek lettek.

A mennyiség mellett a súlyt is nézik. Megállapítottak 3 osztályt: a különleges minőséget (super) legalább 63.79 gram; I. osztályu tojást 56.7 gram, II. osztályut 49.61 gram és ennél könnyebb, III. osztályu tojásokat.

Jérce korban különbözőképen számítják a tojások súlyát és pedig az első 4 héttel bezáróan a különleges tojás súlya legalább 56.7 g; az I. osztályué 53.16 g, a II. osztályu 46.07 g; az 5. héttől a 8.-ig a különleges 60.24 g, az I. osztályué 54.93 g, a II. osztályué 47.84 g. A 9. héttől a verseny végéig, mint fentebb az általános beosztásban.

A tojóversenyekről évente hatalmas füzetet ad ki a rendezőség, amelyből a legutóbbi 5 év eredményeit közöljük azokra a fajtákra nézve, amelyek kiváló redményeket értek el s amelyek nálunk is előfordulnak.

Ha ezeket az adatokat összehasonlítjuk, világosan láthatjuk a haladást ugy a tojásmennyiség, mint a tojássúly tekintetében, sőt egyes fajtáknál a mennyiség is és a súly is növekedett.

A legjobb teljesítményt 1931—32-ben a rhode island érte el. Ez a fajta megtartotta a győzelmi pálmát 1933/34-ben is, Itt tehát határozott haladás állapítható meg.

A fehér leghorn tojóképesége nem érte el a 300 darabot, de e körül mintha megállapodott volna, csak azt látjuk, hogy a tojás minősége javul.

Igen érdekes még az új fajták előretörése. A welsumi fajtánál például 1931/32-ben a legjobb tyuk tojt 209 drb. tojást, amelyből különleges suyu vot 204 drb, I. osztályu 3 drb és II. osztályu 2 drb.

Igen érdekes még a kacsák tojóképeségének a fejlődése, amely jóval felülmúlja a tyukokét. A legjobb teljesítményt egy khaki campbell kacsá érte el 333 darabbal, az 1930/31. évi versenyen. Még ekkor különleges sulyu tojásokat nem tojt egy sem és az 1933/34. évi versenyen a legjobb teljesítményt elért tojó már 287 drb különleges sulyu tojást tojt.

Ezekből az eredményekből látható, hogy nem megokolt a tenyésztők érdeklődéshiánya a baromfitenyéztéssel szemben, mert igen érdemes ezzel foglalkozni és a versenyek eredményéből a tenyésztőrzsek összeállítására szempontjából igen sokat lehet tanulni.

Törvények, rendeletek

Rovatvezető: Dr. Schilling Dezső.

November 15-ike után végrehajtják a nem fizető konverziós adókat.

A Banca Naționala köriratot küldött a fiókjainak, amelyben arra utasítja őket, hogy tartsanak inspekciót a magánbankoknál és ellenőrizzék náluk a konverzió alá eső váltóállományukat. Legfontosabb része a Banca Națională körlevelének az a része, amely utasítja a fiókokat, hogy amint a harmadik konverziós részlet befizetésére előírt határidő eltelik, vagyis november 16-ikán haladéktalanul kezdjék meg a pereket mindazon adósok ellen, akik az előző két részletet sem fizették meg. A konverziós törvény értelmében két egymásután következő részlet be nem fizetése esetén az adós elveszti a hosszulejáratu fizetési terminusok kedvezményeit és az adós vagyonát le lehet foglalni a leszállított tartozás erejéig.

Mezőgazdasági termelőket nem lehet kereskedelmi adóval megróni. Érdekes és nagyjelentőségű elvi döntést hozott az aradi törvényszék több aradhegyaljai szőlősgazda felebbezésében. A szőlősgazdákat az adóközegek legutóbb sulyos kereskedelmi adóval is sújtották és ezt a jogtalan adókimivetést felebbezték meg az aradi törvényszékhez, amely helyt adott az alperesek kérésének, megsemmisítette a kivetett adót és ítéletében kimondotta, hogy a mezőgazdasági termelőket nem lehet kereskedelmi adóval megróni saját termésük után.

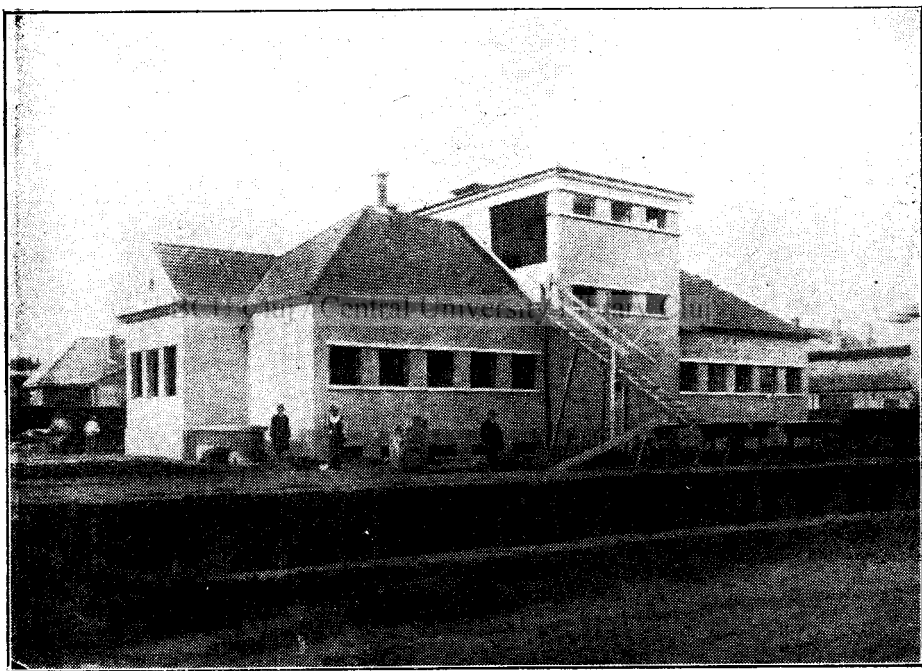
100.000 drb egészséges, dúsgyökeretű alma és körte vadonc, egyévesek, őszi vagy tavaszi ültetésre, kisebb-nagyobb tételben kaphatók és téli beoltásban is megrendelhetők Dr. Győrffy Bélátó Tălișoara, jud. Odorhei. Ugyanott kertész munkás, aki a méhészethez is ért, felvétetik.

Szövetkezeti élet

Rovatvezető: Dr. Oberding József György.

Központi tejfeldolgozó üzem a székely fővárosban.

A néhány évvel ezelőtt megindult tejszövetkezeti mozgalom oly arányokat öltött az utóbbi évek folyamán, hogy a szövetkezetek termelésének és termékeik értékesítésének a központosítása vált szükségessé. Tejszövetkezeteink száma ezidő szerint közel nyolevanra rug, melyeknek zöme Mureş

és Odorhei megyékre esik. Szövetkezeteink eddig maguk dolgozták fel termékeiket, minek következtében a vajtermékek minősége, íze és színe igen változó volt. Ez természetesen az értékesítés rovására ment, noha a székelyföldi vaj rövid idő alatt megfelelő piacot tudott szerezni magának. Hogy tehát a tejszövetkezetek munkássága eredményesebbé váljék, a *Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége* a kötelékébe tartozó tejszövetkezetek termelésének és értékesítésének a központosítását határozta el. Ennek érdekében építette fel a Tg.-Mureş-i tejfeldolgozó üzemet, mely rövidesen megkezdí működését.

A teljesen modern épület a legtökéletesebb és legújabb típusu tejipari berendezéssel lesz felszerelve s egyelőre napi 12 ezer liter tejproduktum elődolgolására rendezkedik be. Ezzel a mennyiséggel a környékbeli, mintegy 30 község tejszövetkezete fogja ellátni az üzemet. Az üzem a fenti tejszín-mennyiséget napi 4 órai munkaidő alatt dolgozza fel, úgy hogy a tejtermelés fokozása esetén könnyűszerrel dolgozhat fel kétszer akkora mennyiséget is. Ha az üzem működéséhez fűzött reménységek csak részben is teljesednek, úgy a G. H. Sz. rövidesen még egy tejfeldolgozó üzemet állít fel az Odorhely megyei tejszövetkezetek számára, minden valószínűség szerint Cristuron.

Képzünk a Tg.-Mureși tejfeldolgozó üzem épületét ábrázolja, melynek a gépekkel való felszerelése most van folyamatban. A Tg.-Mureși tejfeldolgozó üzem minden bizonnyal fellendítőleg fog hatni tejszövetkezeti mozgalmunkra, bizonyosságot tesz arról, hogy a komoly munkának komoly eredményei vannak. Tejszövetkezeteink útján már eddig is elértük, hogy kisgazdáinknak évi 25 millió lejt juttatunk a tej árában. Ettől a jövedelemtől a tejszövetkezetek működése előtt elestek kisgazdáink.

Szövetkezeti élet a Bánságban. A G. H. Sz. kötelekébe tartozó hitelszövetkezetek október hó végén Aradon, a múlt hó elején pedig Timisoaran körzeti értekezletet tartottak a konverzió által megbénított hitelszövetkezeti élet újjáélesztése tárgyában. Mindkét értekezlet a felkért előadók értékes előadásai vezették be, majd a szövetkezetek megjelent kiküldöttjei ankét-szerűen beszéltek meg a szükséges tennivalókat. A szövetkezetek vezetői örömmel fogadták a központ által ajánlott betétgyűjtés bevezetésének a gondolatát, mely a legalkalmasabban szolgálja a hitelszövetkezeti élet újjáélesztését. Az értekezletek előadói *Gadó Jenő*, az aradi „Ajutorul“ hsz. és *Pálfi György* a pädureni hsz. ügyvezető igazgatói, *dr. Olosz Lajos* ügyvéd, valamint *Horváth József*, a G. H. Sz. aradi kirendeltségének a vezetője voltak. A központ *dr. Oberding József György* titkárral képviseltette magát az értekezleten.

Szövetkezeti előadás a kalotaszegi egyházmegye belmissziós konferenciáján. A kalotaszegi ref. egyházmegye Ghileun megtartott belmissziós konferenciájára meghívást kaptak a „Hangya“ központ részéről *Horvát Ella*, a „Szövetkezés“ munkatársa, a G. H. Sz. részéről pedig *Vita Sándor* ellenőr, a „Szövetkezeti Értesítő“ szerkesztője. A konferencián *Horváth Ella* a nők szövetkezeti munkájáról tartott előadást, míg *Vita Sándor* hirtelen megbetegedése következtében nem tarthatta meg előadását. Örömmel üdvözljük az egyházaknak a szövetkezeti propaganda munkában való részvételét, mellyel krisztusi eszméknek a gazdasági életben való alkalmazását segítik elő.

Kisebb szakközlemények

Rovatvezető: Bodor Kálmán.

A rézgálicos csávázás terméscsökkenítő hatásáról.

A gyakorlati gazdák jól tudják, hogy a rézgálic károsan befolyásolja a vetőmag csírázását. Ennek az eredménye a terméshozam csökkenése. Bodnár János kísérletei szerint nagy átlagban 5 százalékos terméscsökkenést jelent a gazdának. A gálic olesó csávázó szer, de ha hatását is vizsgáljuk, drágának fog minősülni; mert egy 10—20 mázsás kisgazda termésnél 50—100 kg. buzának, illetve buza árának felel meg a csávázó szer ártóbblete! A gáliccal csávázott buza később kel ki 7—10 nappal és visszamarad a fejlődésben. Minél erősebb a csávázó gálic oldat, annál nagyobb a terméscsökkenés és fejletlenebb lesz a vetés. Ha hosszabb ideig a csávázó oldatban tartjuk a buzát, a gálic csíraölő hatása még fokozottabb mértékben érvényesül. A porpácnak, amilyen az Arzopol, az előnye, hogy a csírárt nem öli meg, csak az üszög gombát. A magot nem kell szárítani pácolás után, kezelése nagyon könnyű és mindezek mellett olesó is, mert 100 kg.-hoz elegendő 200 gr., amelynek ára mindössze 18 L. Nagyon érdekes volna, ha gazdatársaink összehasonlító termelési kísérleteket végeznének e téren.

Lakóházak, gazdasági épületek

falaikat, alapjait, padlását, pincéjét össze-vissza rágesálják járataik kiépítése közben a patkányok és egerek, különösen a téli hónapokban, amikor a mezőről a termények be vannak takarítva. Ilyenkor az összetakarított gabonát, zöldséget, magtárt, kamrát, pincét keresik fel óriási károkat okozva a gazdáknak. Ezek ellen ma már könnyen védekezhetünk. A patkányok ellen *Bincid pasztát*, a házi és mezei egerek ellen a *Bincid magvakat* használjuk. Mindkettő megrendelhető a Moskovits-Ipartelep R.-T.-nál Oradea, Cal. Victoriei 62., vagy a Biasiniccégnél Cluj, Piata Unirii.

Az alma, mint gyógyszer. Általánosságban az alma még nem foglalta el háztartásainkban azt a helyet, amely igazság szerint megilleti. A gyenge és kényes gyomru emberek is egy jóízű, porhanyó almát nemcsak, hogy elbirnak, hanem ha meg van hámozva és jól megrágva, akkor az utolsó cseppig meg is emésztik. Egy nyers alma másfél óra alatt megemésztődik, míg egy puhára főtt kelkáposzta megemésztése négy-öt órát vesz igénybe. A reggeli kávé helyett a kenyér mellé elfogyasztott néhány alma, még a legmakacsabb esetekben is helyre hozza a

megzavart emésztést, megszünteti a szorulást és serkentőleg hat életműködésünkre. Zsíros ételekhez a legjobban eső mellékétel az alma, mert ez segítségére van a szervezetnek a zsír emésztésében. Gyermekeknek semmi egészségesebbet nem adhatunk, mint az almát bármilyen formában. Az alma nagyon fontos az öreg embereknek és pedig nagy phosphor tartalmánál fogva: mivel a phosphor az ütélrheszesedést meggátolja. Amellett a phosphor nélkülözhetetlen tápanyaga az agynak, miért is a szellemi munkával foglalkozóknak nagymennyiségű almát kell enniök.

Piaci árak

A cluji novemberi országos vásári árak.

Allatárak: Kocsiló darabonként 5000—6000 lei, igásló 3500—4000 lei, igás ökör 3500—4000 lei, fejős tehén 5000—6000 lei, borju, növendék 1400—1800 lei, sertés sovány kg.-ként élősulyban 18—20 lei, sertés hizott kg.-ként élősulyban 20—22 lei, juh darabonként 300—350 lei, csirke páronként 40—50 lei, paprikásnak való csirke páronként 25—30 lei, pulyka 1 darab 40—50 lei, liba 1 darab 60—65 lei, réce 1 darab 35—40 lei.

Gyümölcsárak: Alma kg.-ként 10, körte 12, dió 28, szőlő 8 lei.

Takarmányárak: Széna I. 130 lei, szalma 80 lei, lóherszéna 150 lei, lucernaszéna 155 lei métermázsánként.

Terményárak: Buza 100 kg.-ként 410 lei, rozs 340 lei, árpa 310 lei, zab 315 lei, tengeri uj 270 lei, burgonya 200—220 lei, kifliburgonya 300—320 lei, bab 400 lei, lencse 1600 lei, borsó 1400 lei, murok 200 lei, petrezselyem 400 lei, káposzta 400 lei, celler 1 darab 3 lei, cékla 3 lei, hagyma 1 kg. 5 lei, koszoruba kötve 20—22 fejes 18—20 lei, fokhagyma 1 kg. 28 lei, torma 1 kötés 3 lei, retek 1 darab 2 lei, karfiol 1 darab 2 lei, karalábé 1 darab 3 lei.

Tejtermékek: Tej 1 liter 5 lei, tejföl 40 lei, teavaj 1 kg. 70 lei, főzővaj 40—45 lei, turó 35 lei, sajt (paraszt) — lei.

Tőzsdei árak Clujon. Buza 77—78 kg.-os 430, árpa 59—60 kg.-os 310, zab 40 kg.-os 315, uj tengeri 270, fehér mák 2000, heremag 3200, lucerna 2500, széna I. o. 130, II. o. 115, here-széna 150 lej 100 kg.-onként.

Intenzív gazdálkodásban több évi gyakorlattal bíró **diplomás gazda** alkalmazást keres 1936 január 1-re. Cím: Balázs Andor Dániel gazdasága Gănești, jud. Târnava-Mică.

Egyleti élet

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő tagdíjak küldettek be:

1935. évre 60 Lei tagdíjat fizetett: Cukorgyár Bod, G. J. Târgul-Mureş, M. M. Oradea, Gazdakör Halmeag, Gazdakör Let, B. S. Tamaşfalău, Gazdakör Dumbrava, Róm. Kath. Státus, K. G. E. (260), dr. Gy. Á. Cluj, dr. V. Á., Gazdakör Ghidfalău, dr. K. F. Ganeşti, M. B. Mărcusa, K. M. Adoni, Hitelszövetkezet Chepeţ, Z. K. Suceag (500.—), Gazdakör Boroşneul-Mare, Gazdakör Calnic (1934-re is 60.—), K. Gy. Angheluş (1934-re 200.—), Gazdakör Ghelintă, G. T. Moritfeld (375.—), dr. G. M. Turda, Hitelszövetkezet, Gazdakör Lunga.

1936. évre 60 Lei tagdíjat fizetett: I. F. Sighet, G. I. és Fia Hoghiz, B. J. Beteşti, M. I. Urziceni, dr. B. Gy. Folia, B. K. Martineni (1937-re is 60.—), dr. G. M. Turda (hátr. 500.—), P. A., Hangya Moldoveneşti, dr. Gy. B. Tălişoara, Hitelszövetkezet, Gazdakör Lunga, K. A. Sânmartinul-Maghlar.

Téli falusi gazdasági és kulturális előadásokat rendez az EGE. Az idei tél folyamán a Cluj-megyei előadások után Turda-Aries-megyében folytatja a gazdasági és kulturális előadásokat. Eddig a következő községekben tartottak előadások: Rimetea és Colţesti, Moldovaneşti, Valeni, Mihai-Viteazul, Cheia, Pietroasa és Corneşti. Előadásokat tartottak: dr. Gál Miklós orsz. képviselő, dr. Sulyok István, Csomos János intéző, dr. Amírás Aladár, Nagy Miklós Seyfried Ferenc és Török Balint. Decemberben és januárban az Aranyosszék összes magyar községeit meglátogatják az Erdélyi Gazdasági Egylet előadói.

Női háztartási tanfolyam Turdán. Az Erdélyi Gazdasági Egylet a turdai róm. kath. Missiótársulattal karöltve 5 hónapos női háztartási tanfolyamot rendez Turdán. A tanfolyam január 1-től június 1-ig fog tartani. Felvétetnek fiatal leányok, akik legalább hét elemit, vagy négy középiskolát végeztek. Lakás 20 leány részére biztosítva van. Beiratkozási díj: 1 mázsa buza, 3 kgr. zsir, 10 liter paszuly, borsó, vagy lenese. Ellátási díj havi 800 lej. Ellátási díj bejáróknak vacsora nélkül 500 lej, fűtés 50 lej. Egyenruha nem szükséges, de a tanulók magukkal kell hozzanak egy fehér hosszú ujjú bluzt, egy sötétkék, vagy fekete rakott szoknyát és kék sapkát. Dolgozó ruhát és kötényt szöttesből szabás-varrás tanfolyamon a leányok saját maguk varrnak. Erre és kézimunka beszerzésre külön 500 lej hozandó. Ágy-nemű, evőeszköz, stb. az intézet tulajdona. Tantárgyak: szabás, varrás, diétás konyha, főzés, mosás, takarítás, vasalás, kézimunka, kertészet, méhészet, cukrászat, terítés, szervirozás, ének és torna. Jelentkezéseket december hó 10.-ig elfogad a Szociális Misszió Társulat turdai szervezte: Turda, Parochia romano Catholic.

Kérelem az egyesület tagjaihoz. Az év utolsó hónapjába léptünk és t. Tagtársaink közül többen az ügyvédi felszólítás ellenére sem küldték be hátralékos tagdíjjaikat. Kérjük t. Tagtársainkat, hogy amennyiben a perrel járó költségeket elkerülni óhajtják, szíveskedjenek a legsürgősebben kiegyenlíteni hátralékos tagdíjjaikat.

Heremagtisztítás. A heremagtermelő gazdaközönségnek ajánljuk, hogy eladó magfeleslegét tisztítsa és ólomzárólva hozza forgalomba. A tisztítás kg.-ként 3 lejbe kerül és a tisztított magért jóval magasabb ár érhető el. A vetési célokra megtartott magot tisztítás nélkül semmi esetre se vesse el a gazda. A tisztításra vonatkozólag készséggel nyújt díjtalanul felvilágosítást az érdeklődőknek az E. G. E.

Gyümölcsfavédelmi előadás. Az Erdélyi Gazdasági Egylet Gyümölcsészeti Szakosztálya december hó 7.-én, szombaton délután 4 órakor az EGE, Muresan-u. 10. sz. székházának ülés-termében gyümölcsvédelmi előadást rendez, amelyre az egyesület tagjait és az érdeklődő gyümölcstermelőket szívesen látja az Egyesület. A belépés díjtalan. Előadást tart *Török Bálint*, az EGE. igazgatója.

Gyümölcsstermelés

Rovatvezető: *Korponay Kornél*, *ary Cluj*

Vörösen lehulló szilva. E kérdésben vett megkeresésre az alábbiakban válaszolunk: A szilva rendszeren száraz esziendőkben szokott a fán megvörösödvé, kemény állapotban, éretlenül lehullani. Az idén is ez történt. Tartós szárazságban a baj fokozódik. Ott is gyakori jelenség ez, ahol a fák alatt gyepek van és a talaj ásatlan, kemény, leülepedett, ezért a vizet, nedvességet nehezen veszi be és amit be is vett, azt gyorsan elpárologtatja. Tehát a gyepek talajt fel kell ásni, ha szárazság van és lehetséges, akkor öntözzük a fákat.

A folyékony gyümölcstermelésről sokat hallunk és olvasunk a külföldi szaklapokban. Nálunk kevesen tudják, hogy tulajdonképpen mi is az és mi az előnye. A folyékony gyümölcstermelés nem egyéb, mint az érett, egészséges gyümölcstermelésnek hideg uton, lehetőleg tökéletesen kiszajtolt leve. Ez a lé magában foglalja a gyümölcstermelés minden jó tulajdonságát, íz, illat, zamat, táplálék tekintetében, sőt sok esetben felül is mulja a gyümölcstermelés jó hatását. Betegnek szívesebben fogyasztják ezt legtöbb esetben, mint a gyümölcstermelést. Eddig csak gyümölcstermelés idején volt élvezhető a folyékony gyümölcstermelés, ma már különösen konzerválják és az év bármely szakában kapható. A folyékony gyümölcstermelés készítését Németországban ma már külön iparág, amelynek fejlődése elsőrendű gazdaérdek.

V e g y e s

Kedves olvasóinknak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk!

Gyászhir. Tordai Györgyöt, a helyi gazdasági akadémia mellett működő magvizsgáló állomás és gazdakörökben Erdélyszerte ismert nyugalmazott főtisztjét súlyos csapás érte. Az isteni Gondviselés kifürkészhetetlen akaratából, szeretett feleségét, Albon Mária-t és Pál nevű 18 éves, legkisebbik fiát, egy napon, november 29-én elvesztette. Mély gyászában a kiterjedt rokonságon kívül a barátok és tisztelők nagy serege osztozik.

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület november 17-én tartotta meg 17 évi szünetelés után első közgyűlését. Minden reményünk megvan arra, hogy az E. M. K. E. rövidesen ismét megkezdji széles körben áldásos munkásságát Erdélyben.

A budapesti mezőgazdasági kiállítás idejét a rendezőbizottság március 20—25. napjaira tűzte ki. A kiállítás sikere érdekében már megkezdtek az előkészítő munkálatokat.

Szőlősgazdaggyűlések. Az ország területén 60 helységben tartottak propaganda gyűléseket a Szőlészeti Szindikátus fiókjai. A gyűléseken azonos szövegű határozati javaslatokat fogadtak el. A javaslat a következő pontokat foglalja magában:

1. Tiltsa meg a kormány, hogy gabonaszeszből olyan italokat is készítsenek, amelyek emberek által való fogyasztásra alkalmasak.
2. Tiltsa meg a kormány újabb területeknek szőlővel való beültetését és kezdje meg a harcot a direkttermő szőlő ellen.
3. Szállítsák le a bor fogyasztási adóját és a bor után fizetendő illetékeket fektessék új alapokra. A jövőben a szőlősgazdáknak az illetékeket ne a termelt és eladott bormennyiség után kelljen fizetniök, hanem a szőlőbirtok alapján. Az adót tehát hektáronként állapítsák meg és az ingatlanra vessék ki.
4. Könnyítsék meg a bor, a törköly, a seprő és a gyümölcs pálinkák forgalombahozatalát és ne kössék azt különböző és leküzdhetetlen formalitásokhoz.
5. Tegye magáévá a kormány teljes egészében a Szőlészeti Szindikátusok Szövetsége által elkészített részletes szanalási programot.

A javaslatnak a 2. pontját nem tartjuk a szőlősgazdák érdekében állónak. Azt módosítandónak véljük oly értelemben, hogy új szőlő telepítését csak hegyvidéken és kifejezett szőlőtalajon engedélyezzen a kormány.

Keresek Tusteai birtokom kezelésére szerény igényű, megbízható, szorgalmas gazdát. Román nyelv szükséges. Cím: Simén Béla Hatég.

Az E. G. E. kiadásában megjelent könyvek és egyéb nyomtatványok árjegyzéke:

1. ár, ha a füzetet személyesen veszi meg;
2. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi és egyszerű postai küldés mellett, a füzet megérkezéskéért felelősséget nem vállalunk.
3. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi ajánlott és felelős postai küldéssel.
4. ár, ha a füzetet utánvétellel küldjük meg.

Megrendelések azok értékével együtt az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala (Cluj, Andrei Mureşan utca 10.) címére küldendők. Öt példányon felüli füzetmegrendelés esetén 25 százalék engedmény.

	Lei			
2. Gáspár J.: A kaszálók és legelők ápolása	30	33	43	51
3. Virág Elek: Sertéstenyésztés és hizlalása —	30	33	43	51
4. Tormay Béla: A borjúk fölneveléséről — —	15	18	28	36
6. Hauer Géza: A fejőstehénről — — — —	15	18	28	36
12. Ritter G.: A házikert — — — —	30	33	43	51
21. Marx Ferenc: A kosárfűz termelése — —	5	8	18	26
36. Jakab L.: Állataink egészségének gondozása	25	28	38	46
43. Ikafalvi: Szőlőművelésről — — — —	15	18	28	36
46. L'Huillier I.: A káposzta-félék termesztése	15	18	28	36
48. Dr. Nagy E.: A cukorrépa termelése — —	10	13	23	31
56. Dr. Cséser Lajos: Kalauz a falusi gazdasági társadalomtudományban — — — —	25	28	38	46
60. Dr. Szentkirályi Á.: Erdély juhái és tenyésztése	8	11	21	30
61. Dr. Páter B.: A gyógynövénytermesztés —	8	11	21	29
62. Dr. Páter Béla: A gyümölcsfák betegségei és ellenségei, valamint a gyümölcsfák termé- kellenségének okai — — — —	30	33	43	51
63. Dr. Nagy E.: A gazdakörök szervezéséről	5	8	18	27
Napszámjegyzék 100 oldalas — — — —	25	28	38	46
Napszámjegyzék 50 oldalas — — — —	15	18	28	36
Napszámjegyzék 16 oldalas — — — —	5	8	18	26
Szegődménylevél darabja — — — —	2	3	13	21

Mezőgazdasági gépek, eszközök
és anyagok nagyban lerakata.

Talajmivelő, vető, cséplő,
magsztító, burgonyakisze-
dő stb. gépek nagy raktára

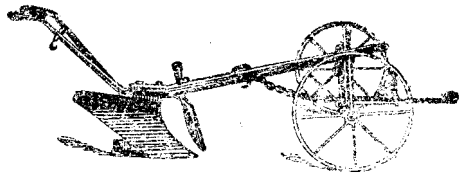
Minden típusu, eredeti

SACK ÉKÉK

és azok szerelvényei

Az eredeti Sack eszkö-
zök fő ismertetőjelei:

**Gondos gyártás
és nagyértékű
anyagminőség!**

Csak eredeti Rud. Sack alkatrészeket vásároljon, mert az alkatrész
értékét egyedül az anyag minősége és pontos kivitele szabja meg.

Lerakat:

KLUSCH JÁNOS, CLUJ

Str. Masaryk No. 21. — Telefon 512

POHL BÉLA műszaki tanácsos

mérnöki irodája

Cluj, Str. Iuliu Maniu 6. II. 3.

Elvállalja épületek tervezését, kivitelét vagy azok ellenőrzését, leszámolását. Mező-
gazdasági területek és nedves épületek alagsóvezetését, lecsapolását, öntözését, patak
és folyamszabályozási, partbiztosítási, árvédelmi, forrás foglалási, vízvezetési, gyári
szenny-iz tisztítási, telekfelmérési, parcellázási munkálatok végrehajtását. — Víz-
erőtelepek, turbinák, duzzasztó gátak tervezését és beépítését.

Tanáccsal szolgál és képviseléseket vállal a vízjogi törvénnyel kapcsolatos engedélyezési
és vízrendőri ügyekben.

Fajtaazonossági

és csíráképeségi garancia mellett ajánljuk

legkiválóbb minőségű eredeti, Németországból importált konyha-
és virágkerti, gazdasági takarmány- és fű-

magvainkat,

valamint eredeti Quedlinburgból importált eckendorfi takarmány-
répamagunkat.

„ERFURTH” Salamon és Stefan

magtermelés és magkereskedés

Cluj, Piața 15-a și Viteazul 38. sz.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk. — Árjegyzék ingyen.

Minerva, Rodalmi 1998 Romdaj, Műntézet R.-T. Cluj.

KLUSCH JÁNOS

AND. RIEGER

GÉPGYÁRAK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

S I B I U

Románia legrégebb

és legnagyobb mezőgazdasági gépgyára

Gyártunk elismert legjobb kivitelben:

Rieger-féle váltóékét, Tengeri-vetőgépet, „Soia“-babvetőgépet, Lóhere-vetőgépet, Kapáló- és töltető-ekéket, Rétiboronát, Trágyalé-szivattyút, Műtrágyaszóró-gépet, Szénagereblyét, Szalmaprést, Répa- és szecs kavágókat, Szőlő- és gyümölcsajtókat, víznyomásost és áttételest. Gyömölcs- és szőlőzúzókát, Acélkeretes cséplőket, Kis cséplőket járgány- és motorhajtásra, Gabonarostákat, triőröket, Olajmagpreseket, Vízszivattyúkat, Gyapjufésülőket, Ványolókat és tépőket, Tengerilefejtő gépet, Hengeres darálógépeket. Magyaryelvű képes árjegyzéket ingyen küldünk.

Cluj-i képviselő:

KLUSCH JÁNOS, Cluj

Strada Londrei No. 21.

Ha
szüksége van
valamilyen

**sport-
cikkre**

forduljon bizalommal
Románia legjobban
felszerelt Sportáruhá-
zához. Nagy választék
vadászati, halászati és
más sportcikkekben.

Roșca Nicolae

CLUJ

Strada Reg. Maria 2.

Biz'osítsuk jövő évi gyümölcstermésünket!

A SIKKER TITKA!

**I -
Mély ádsás!
Bő Irágyáds!**

**Szakcszerü metszés!
Heyles fatakaritás!**

**II -
Idejében, megfelelő, meg-
bizgató növényvédelmi
szerekkel való permezés**

Lombhullás után permezünk

5%-os Neodendrinnel

2 1/2% Boritol lé és Amonil keverékkel,

a fák törzsére helyeztünk **Sofor enygyűrűt,**

a fák törzsén a vertelves follokat kenjük be

Pomrin vérteti-kátránnyal

és akkor mindent megteünk a fán teljes állati és növényi kártevők kiirtása érdekében. — A fenti szereket készíti:

Moskovits Ipartelepék Rt. Oradea.

Képviseletek: Aurd: Hangya Központ és összes vidéki fiókial, Winkler János utóda, Marx & Co. Brogoy: Burzenländer Landw. Verkaufshalle, str. M. Weiss Cluj; Blassini Sándor Utóda, Dr. Mórácz Béla, Dej; Szinyvítő Sámuel, Carci; Szilár: Már László, Mandi Ferenc, Weiss Lajos. Târgu: Trenkel Ignác és Fia, Sotmar: Mezőgazdák Rt. Sibhei; T. eszner Izidor és Fia, Balanzer: Haracsok Vilmos Ul. és Neumann és Markovits, Seini; Markovits László, Somorjai: Bozsányi Tivadar és Fia, Zalau: Gazdasági Egy et és Eder Géza, Simle I. Siliuaria; Militez Ferenc, Engel Sámuel Sad. riga; Cuthmann Miklós, Róth Armin, Sipos Imre, Árnád: Fiória, gárdák Kerekekelmi R. Timisoara; Cea, Krásvai Rt., Mezőgazdák Ker. Rt. Fiória, Misselbacher, sen. Rt. Oráste; M. Brecker, Reşonida Iltudovana, Alov-utia: I. B. Dr. Barabás és Sipo, Hangya tüzoltó rakár. Trg.-Saduce: Beré Albert, Sighit-soara: I. B. Misselbacher sen. A.-G., Médogy: Jóhann Schmidt, Efted, Oberth-Willh. Oberth, Hiedru: Turydu: Coşgan Janos, Targu-Mures: Harnath Béla, Cheria: Zabunk Jenő.